

Verzoening

Verzoening

Hans van de Lagemaat

Schrijver: Hans van de Lagemaat

ISBN: 9789403670867

© Hans van de Lagemaat

www.kleronomia.nl

Inhoud

1	Inleiding.....	7
2	Verzoenen en verzoening, de woorden	11
3	Veranderen.....	16
4	Vrede en vijandschap	19
5	Toegang en toeleiding.....	23
6	De basis	26
7	Verzoening en behoud	31
8	Scheiden en Verzoenen	39
9	Weer alles tot één brengen	45
10	Samenvattend tot nu toe (1)	55
11	Scheiding tussen licht en duisternis.....	58
12	Licht in de Heere	69
13	Scheiding tussen wateren en wateren	73
14	Scheiding na een val.....	76
15	Scheiding tussen Israël en de volkeren	78
16	Het voorhangsel	84
17	Samenvattend tot nu toe (2)	88
18	Verzoenen en reinigen.....	90
19	Reinigen en heiligen	96
20	Een verzoening voor onze zonden.....	100
21	Israël?.....	107
22	Paulus	112
23	Volheid en verzoening	120

24	Volgemaakt tot al de Volheid van God	124
25	Maak de aarde vol.....	130
26	Het land zál met Zijn heerlijkheid vol worden.....	139
27	De Tabernakel en de Tempel	147
28	De geest van wijsheid, kennis en inzicht	155
	Bijlage 1.....	166
	Bijlage 2.....	174
	Bijlage 3.....	178
	Bijlage 4.....	184
	Bijlage 5.....	186
	Bijlage 6.....	190
	Bijlage 7.....	192
	Bijlage 8.....	197

1 Inleiding

Verzoening, daar gaat dit boek over. Het is een woord waar veel discussie en verwarring over is of kan zijn; althans in de theologie. De oorzaak van veel onenigheid is dikwijls het feit dat men niet goed definieert waar men over spreekt. We moeten altijd helder proberen te krijgen wat de betekenis is van de woorden waarover we met elkaar communiceren; wat we bedoelen met de dingen die we zeggen of schrijven. Dit geldt voor alle terreinen en toch in het bijzonder voor bijbelse onderwerpen.

Verzoening wordt dikwijls gelijkgesteld aan verlossing. Klopt dat wel? Je snapt dat als we het daar niet over eens zijn (omdat we niet vooraf onze termen definiëren), we volledig langs elkaar heen gaan praten. Vooraf definiëren is heel belangrijk.

In de theologie wordt gesproken over particuliere verzoening, algemene verzoening, alverzoening, verzoening door voldoening en zo zullen er nog wel wat termen te noemen zijn. Waar komt dit allemaal vandaan? De aanhangers van elk van deze termen staan soms buitengewoon vijandig tegenover de aanhangers van de andere termen. Maar begrijpt men elkaar wel? Heeft men elkaars definitie van de term 'verzoening' wel begrepen? Belangrijker nog: hééft men eigenlijk de term wel onderzocht en gedefinieerd? Heeft men wel geprobeerd de term te definiëren op grond van bijbelse gegevens?

Ik hoop dat je begrijpt wat ik bedoel. Als je niet vooraf definieert, kunnen je conclusies, per definitie, ook nooit kloppen en kun je ook niet dichterbij de waarheid komen. Daarom begin ik met de vraag:

Verzoening, wat is dat eigenlijk?

We lezen dat Paulus een bediening kreeg die de bediening van de verzoening genoemd wordt (2 Kor. 5:18). In datzelfde vers staat dat God ons met Zichzelf verzoend heeft door Jezus Christus. In het volgende vers staat dat God zelfs de wereld in Christus met Zichzelf verzoende. Daarom kreeg Paulus het woord van de verzoening. Tegelijkertijd is deze verzoening niet automatisch een feit. Dat blijkt wel uit de prediking van Paulus.

‘Zo zijn wij dan gezanten namens Christus, alsof God Zelf door ons smeekt. Namens Christus smeken wij: laat u met God verzoenen.’ (2 Kor. 5:20).

De verzoening moet ook ontvangen worden.

*‘En dit niet alleen, maar wij roemen ook in God, door onze Heere Jezus Christus, door Wie wij nu de verzoening **ontvangen** hebben.’* (Rom. 5:11).

Wat te denken van het feit dat God door Christus alle dingen verzoenen zou

‘hetzij de dingen die op de aarde zijn, hetzij de dingen die in de hemelen zijn’ (Kol. 1:20)?

Waar heeft Paulus het hier over? Alle dingen? En wat zijn dan die dingen in de hemelen? Wat is hier de relatie tot de schepping (Kol. 1:15-20)?

Het zijn allemaal vragen die niet eenvoudig te beantwoorden zijn. Toch noemt Paulus ze en dat betekent dat hij er ook over heeft gepreekt in de gemeenten. Dat betekent ook dat ze voor ons te onderzoeken zijn.

Dat is wat ik in dit boek wil doen. Onderzoeken wat de Bijbel zegt over verzoening in alle facetten.

We gaan eerst een verkenning doen naar de Griekse woorden die met dit begrip te maken hebben. Op die manier proberen we dus de basisbetekenis zo goed mogelijk te definiëren. Daarna gaan we de bijbehorende Bijbelgedeelten wat dieper bestuderen in hun context, maar ook in vergelijking met andere Bijbelgedeelten.

De eerste hoofdstukken zijn voor degenen die niets van Grieks weten misschien wat taai en technisch; toch moet je je hierdoor niet laten afschrikken. Het is de moeite van de inspanning zeker waard. Het gaat immers om de woorden van God in Gods Eigen Woord.

Het is onmogelijk dat je na het lezen van dit boek alles weet over dit onderwerp. Het kan altijd meer en altijd dieper. Dit schrijven is bedoeld om een aanzet te geven tot bestudering van een heel belangwekkend en belangrijk onderwerp.

Verder moet je niet vergeten dat er in de verschillende thema's in de Bijbel een samenhang is. Verzoening is geen thema op zichzelf. Het staat niet los van bijvoorbeeld 'verkiezing' of 'verbond'.¹ Al die grote thema's horen bij elkaar, vullen elkaar aan en passen in elkaar; althans tot die conclusie zouden we toch moeten komen.

Uiteindelijk staan ze geen van alle los van het alomvattende thema in de Bijbel: de Christus en Zijn volbrachte werk. Om Hem gaat het allemaal. Alle thema's leiden naar Hem en het is daarom ook doel

¹ Als je daar meer van wilt weten en die thema's op soortgelijke wijze behandeld wilt zien, zoals ik in dit boek met het thema 'verzoening' heb gedaan, verwijst ik je naar mijn boeken 'Verkiezing' en 'Verbonden in de Bijbel'.

van het Boek, dat je meer van Hem gaat zien en kennen. Dat Hij Zich door Zijn Woord meer of voor het eerst aan je openbaart en dat je Hem met alle vreugde van je hart zult aanbidden.

2 Verzoenen en verzoening, de woorden

In dit hoofdstuk beperken we ons tot de woorden en de Schriftgedeelten die gaan over verzoenen en verzoening. Ik probeer nog geen uitleg te geven. We gaan alleen wat verkennen.

Ik begin met de tekst waar we het werkwoord voor het eerst in het Nieuwe Testament tegenkomen.

*‘Want als wij, toen wij vijanden waren, met God **verzoend** zijn door de dood van Zijn Zoon, hoeveel te meer zullen wij behouden worden door Zijn leven, omdat wij **verzoend** zijn.’*
(Rom. 5:10).

In dit vers komt ‘verzoenen’ twee keer voor. Het is de vertaling van het Griekse *katallassoo*.

Dit woord komen we in nog vier andere Schriftplaatsen tegen.

*‘Maar de gehuwden beveel niet ik, maar de Heere, dat een vrouw niet zal scheiden van haar man, – en als zij toch gaat scheiden, moet zij ongehuwd blijven of zich met haar man **verzoenen** – en dat een man zijn vrouw niet zal verlaten.’* (1 Kor. 7:10, 11).

*‘En al deze dingen zijn uit God, Die ons met Zichzelf **verzoend** heeft door Jezus Christus, en ons de bediening van de verzoening gegeven heeft.’* (2 Kor. 5:18).

*Want God was het Die in Christus de wereld met Zichzelf **verzoende**, aan hen hun zonden niet toerekenende; en Hij*

heeft het woord van de verzoening in ons gelegd.’ (2 Kor. 5:19).

*‘Wij zijn dan gezanten namens Christus, alsof God Zelf door ons smeekt. Namens Christus smeken wij: laat u met God **verzoenen**.’ (2 Kor. 5:20).*

Katallassoo is een Grieks werkwoord en het komt dus zes keer in het Nieuwe Testament voor. Een werkwoord heeft vaak een bijbehorend zelfstandig naamwoord. Om een voorbeeld te geven: in het Nederlands bestaat het werkwoord ‘bouwen’; een zelfstandig naamwoord dat hierbij hoort is het woord ‘gebouw’. Er zijn meerdere zelfstandig naamwoorden mogelijk bij één werkwoord. In dit voorbeeld kan je ook denken aan ‘bouwer’.

Zo hoort bij het Griekse werkwoord *katallassoo* (verzoenen) het zelfstandig naamwoord *katallagè* (verzoening). *Katallangè* komt vier keer voor. Twee daarvan hebben we in bovenstaande teksten al gezien in de vertaling ‘verzoening’.

We komen het ook tegen in Romeinen 5:11 en 11:15.

*‘En dit niet alleen, maar wij roemen ook in God, door onze Heere Jezus Christus, door wie wij nu de **verzoening** ontvangen hebben.’*

*‘Want als hun verwerping **verzoening** voor de wereld is, wat is dan hun aanneming anders dan leven uit de doden?’*

Naast het werkwoord *katallassoo* en het bijbehorende zelfstandig naamwoord *katallagè* gebruikt Paulus ook nog *apokatallassoo*. Dat

is dus *katallassoo* (verzoenen) met het voorvoegsel *apo*. In de vertaling zien we dat verschil niet.

*‘Want Hij is onze vrede, Die beiden één gemaakt heeft. En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken, heeft Hij de vijandschap in Zijn vlees tenietgedaan, namelijk de wet van de geboden, die uit bepalingen bestond, opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen en zo vrede zou maken, en opdat Hij die beiden in één lichaam zou **verzoenen** door het kruis, waaraan Hij de vijandschap gedood heeft.’ (Ef. 2:14-16).*

*‘Want het heeft de Vader behaagd dat in Hem heel de volheid wonen zou, en dat Hij door Hem alle dingen met Zichzelf **verzoenen** zou, door vrede te maken door het bloed van Zijn kruis, ja door Hem, zowel de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn.’ (Kol. 1:19, 20).*

*‘En Hij heeft u, die voorheen vervreemd was en vijandig gezind, door het verstand in slechte daden, nu ook **verzoend**, in het lichaam van Zijn vlees, door de dood, om u heilig en smetteloos en onberispelijk voor Zich te stellen.’ (Kol. 1:21, 22).*

Dit zijn alle plaatsen waar we *katallassoo*, *apokatallassoo* en *katallagè*, tegenkomen. Ik geef ze hier nog een keer in een overzicht:

<i>katallassoo</i>	<i>katallagè</i>	<i>apokatallassoo</i>
verzoenen	verzoening	Apo + verzoenen
Romeinen 5:10	Romeinen 5:11	Efeze 2:16
Romeinen 5:10	Romeinen 11:15	Kolossenzen 1:20
1 Korinthe 7:11	2 Korinthe 5:18	Kolossenzen 1:22
2 Korinthe 5:18	2 Korinthe 5:19	
2 Korinthe 5:19		
2 Korinthe 5:20		

Ons valt onmiddellijk op dat deze woorden kennelijk alleen door Paulus gebruikt worden. Dat is niet voor niets. Hij had de bediening van deze verzoening ontvangen. Hij wel. De andere apostelen niet. Die bediening die Paulus had ontvangen, had iets te maken met zijn prediking waarin geen onderscheid was tussen Jood en heiden. Ook daarvan lees je niets bij de apostelen Petrus, Johannes, Jakobus en Judas. Die bediening van de verzoening hadden de andere apostelen niet. Hierop kom ik later terug.

Maar zie je, hoe belangrijk het is om onze woorden te definiëren? Het klinkt je misschien heel vreemd in de oren als je leest dat Petrus helemaal geen bediening van de verzoening had en dat hij deze Griekse woorden die wij met ‘verzoening’ hebben vertaald ook niet gebruikt.

Ik zeg niet dat Petrus niet spreekt over Christus en de verlossing in Hem. Ik zeg niet dat Petrus niet over het kruis predikt. Ik zeg ook niet dat Petrus het niet heeft over de opstanding. Ik zeg ook niet dat Petrus het niet heeft over de hoop op het eeuwige leven. Het zou een leugen zijn als ik een van deze dingen zou zeggen. Wat ik wel zeg is dat Petrus (onder anderen) niet spreekt over de verzoening zoals die gedefinieerd wordt door Paulus.

Als je denkt dat het niet belangrijk is om dit onderscheid te maken, ga je dit boek erg moeilijk vinden. Ik zou je willen vragen niet direct af te haken. Wellicht dat je me de kans geeft om je duidelijk te maken waar dit allemaal naartoe gaat. Je moet me ook even de kans geven om het woord ‘verzoening’ zoals Paulus het gebruikt te definiëren en uit te leggen.

Het woordje *apokatalassoo* wordt wel verklaard als ‘volledig verzoenen’ of ‘wederom verzoenen’. Ik laat het voorlopig even zo staan; als ‘verzoenen’ dus. Wel valt ons onmiddellijk op dat deze vorm van verzoening alleen voorkomt in twee van de gevangenisbrieven van Paulus, waarin hij min of meer dezelfde thema’s aansnijdt. Dit zijn de brieven aan de Efeziërs en aan de Kolossenzen. Deze brieven schreef Paulus in een latere periode in zijn leven nadat hij de uitdeling van het geheimenis of de verborgenheid had gekregen. Ook hierop moet ik natuurlijk terugkomen en dat zal ik ook doen. We zullen alleen stap voor stap moeten gaan.

Je doet er voor het verloop van deze studie goed aan de Schriftgedeelten die ik hierboven op bladzijde 14 genoemd heb, goed te lezen en te kennen, inclusief de context. Probeer ze bijvoorbeeld uit je hoofd te leren.

3 Veranderen

We gaan in dit hoofdstuk verder met ons onderzoek naar de betekenis, of in elk geval het gebruik van het woord ‘verzoening’ door Paulus in zijn brieven. We beperken ons nu tot de opbouw van het woord. De taalkundige herkomst. We zullen zien dat *katallassoo* en *apokatallassoo*, en dus de verzoening, iets te maken hebben met verandering.

De woorden *katallassoo* en *apokatallassoo* zijn afgeleid van *allassoo*. De betekenis van *allassoo* is ‘veranderen’. Het lijkt erop dat (*apo*)*katallassoo* ook iets met ‘veranderen’ te maken heeft. Dat hoeft natuurlijk niet per se, maar het is wel waarschijnlijk. Het is in elk geval goed om ook de betekenis van dit woord te kennen en te zien wat ermee wordt uitgedrukt. Daarom geef ik ook van dit woord eerst weer alle teksten waar het voorkomt.

*‘En zij lieten valse getuigen optreden, die zeiden: Deze man houdt niet op lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en tegen de wet, want wij hebben hem horen zeggen dat die Jezus de Nazarener deze plaats zal afbreken en de gebruiken zal **veranderen** die Mozes ons overgeleverd heeft.’ (Hand. 6:13, 14).*

*‘Terwijl zij zich uitgaven voor wijzen, zijn zij dwaas geworden, hebben zij de heerlijkheid van de onvergankelijke God **vervangen**² door een beeld dat lijkt op een vergankelijk mens, op vogels en op viervoetige en kruipende dieren.’ (Rom. 1:22, 23).*

² SV, ‘veranderd in’

*‘Zie, ik vertel u een geheimenis: Wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij **zullen allen veranderd worden**, in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk, bij de laatste bazuin. Immers, de bazuin zal klinken en de doden zullen als onvergankelijke mensen opgewekt worden, en ook wij **zullen veranderd worden**. (1 Kor. 15:51, 52).*

*‘Doch ik wilde, dat ik nu tegenwoordig bij u ware, en mijn stem mocht **veranderen**; want ik ben in twijfel over u.’ (Gal. 4:20).*

*‘Die zullen vergaan, maar U blijft altijd. En ze zullen alle verslijten als een gewaad, en als een mantel zult U ze oprollen en ze zullen **verwisseld worden**; maar U bent Dezelfde en Uw jaren zullen niet ophouden.’ (Heb. 1:11, 12).*

In Romeinen 1 wordt in het Grieks nog een woord voor ‘veranderen’ gebruikt, namelijk *metallassoo*. Ook dit woord is dus weer afgeleid van *allassoo*. Je zou hier ‘uitwisselen’ kunnen denken.

*‘Zij hebben de waarheid van God **vervangen** door de leugen, en het schepsel vereerd en gediend boven de Schepper, Die te prijzen is tot in eeuwigheid. Amen. Daarom heeft God hen overgegeven aan oneervolle hartstochten, want ook hun vrouwen hebben de natuurlijke omgang **vervangen** door de tegennatuurlijke.’ (Rom. 1:25, 26).*

Een zelfstandig naamwoord dat hier ook nog mee te maken heeft is ‘verandering’. Dat komt voor in de Griekse vorm *parallangè*.

*‘Elke goede gave en elk volmaakt geschenk is van boven en daalt neer van de Vader der lichten, bij Wie er geen **verandering** is, of schaduw van omkeer.’* (Jak. 1:17).

Tenslotte noem ik *antallagma*; ook dat is verwant en afgeleid van *allasso* en komt voor in Mattheüs 16:26 en Markus 8:37.

*‘Want wat baat het een mens, als hij heel de wereld wint en aan zijn ziel schade lijdt? Of wat zal een mens geven als **losprijs** voor zijn ziel?’* (Matt. 16:26).

*‘Of wat zal een mens geven als **losprijs** voor zijn ziel?’* (Mark. 8:37).

De ‘losprijs’ is iets (meestal een som geld) dat als een uitruil wordt gegeven, een uitwisseling voor iets anders.

In alle gevallen, ook van de afleidingen van *allasso*, heeft de betekenis iets te maken met een verwisseling of een verandering. Als we dit doortrekken naar *katallasso* en *apokatallasso*, zijn we denk ik gerechtvaardigd om alleen al op grond van deze afleidingen en grondbetekeningen te zeggen dat ‘verzoening’ iets met een verandering te maken heeft.

Nu is de vraag aan wat voor een verandering we moeten denken. Waar gaat het om bij de verzoening in de teksten die we hebben gezien?

4 Vrede en vijandschap

In dit en het volgende hoofdstuk gaan we de contexten waarin de woorden voorkomen iets nauwkeuriger bekijken. Woorden hebben nooit een betekenis op zichzelf. Ze staan altijd in een groter verband en daarom is het altijd goed om belangrijke woorden in dat grotere geheel te bestuderen.

Als we de contexten van ‘verzoening’ nauwkeurig bestuderen, springen er een paar woorden uit die steeds terugkeren en kennelijk iets met het thema te maken hebben.

Romeinen 5 begint met ‘vrede’.

*‘Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof, hebben **vrede** bij God door onze Heere Jezus Christus.’*

Het tegenovergestelde van vrede is vijandschap. Het woord ‘vijand’ verschijnt in de onmiddellijke context van ‘verzoenen’.

*‘Want als wij, toen wij **vijanden** waren, met God verzoend zijn door de dood van Zijn Zoon, hoeveel te meer zullen wij behouden worden door Zijn leven, omdat wij verzoend zijn.’*
(Rom. 5:10).

Het zijn vijanden die verzoend worden. Door die verzoening ontstaat vrede.

Vijandschap en vrede komen we ook tegen in Efeze 2. Er was een totale vervreemding tussen de voorhuid en de besnijdenis, tussen heidenen en Joden. Zonder Christus, vervreemd van het burgerschap van Israël, vreemdelingen van de verbonden van de

belofte; zonder hoop en zonder God. Dat was de toestand van de heidenen vóór de komst van Christus (Ef. 2:11, 12). Met Zijn komst is die toestand totaal veranderd.³

*'Want Hij is onze **Vrede**' (Ef. 2:14).*

Er is een eind gekomen aan het onderscheid tussen besnijdenis en voorhuid. Die verandering is bewerkstelligd aan het kruis en door Paulus gepredikt.

Daar

*'heeft Hij de **vijandschap** in Zijn vlees tenietgedaan' (Ef. 2:15).*

Ook hier zien we weer vijandschap en vrede tegenover elkaar staan.

Die woorden herhaalt Paulus in het vervolg.

*'Opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen en zo **vrede** zou maken, en opdat Hij die beiden in één lichaam met God zou **verzoenen** door het kruis, waaraan Hij de **vijandschap** gedood heeft. En bij Zijn komst⁴ heeft Hij door het Evangelie **vrede** verkondigd aan u die veraf was, en aan hen die dichtbij waren.' (Ef. 2:15, 16).*

³ Ik ben er nog niet helemaal zeker van of dit de juiste uitleg is; het is wel de meest gangbare, dat het hier de vijandschap tussen de besnijdenis en de voorhuid was. Voor een uitgebreide bespreking van dit onderwerp, zie bijlage 7.

⁴ 'bij Zijn komst' = komende